

Gemeenten en houtige biomassa: van beleid naar realisatie

'Het Energieakkoord en de rol van biomassa'

door Fokke Goudswaard, voorzitter PBE

Symposium op 1 november 2016 in Stadhuis Ede

Wat drijft en doet Platform Bio-Energie

- Missie :
  - bevorderen duurzame bio-energie
  - brugfunctie bedrijven <-> overheden <-> NGO's
  - bundeling standpunten bio-energie organisaties
- Zet zich in voor:
  - bio-energiesector
  - tientallen bedrijven
  - alle duurzame soorten bio-energie & biomassa
- Doet :
  - analyses markt & beleid
  - voorstellen aan bestuur & politiek
  - condities en perspectief verbeteren
  - bedrijven en overheden samenbrengen

Hoe het begon. Energieakkoord.

- Hobbyisme
- Elke 4 jaar een ander stimuleringsinstrumentarium
- Weinig voortgang, markten lopen niet
- Initiatief SER-voorzitter
- Héél veel partijen aan tafel

De inhoud: een paard, getekend door een commissie; maar toch ...

- Alle stakeholders hadden geurvlag achtergelaten
- Maar Kabinet en parlement accepteerden het
- De acceptatie overtrof mijn verwachtingen

- De inhoud was echter rommelig, onevenwichtig

Vertekend beeld van energie en van bio-energie

- Vraag een willekeurige landgenoot iets te zeggen over energie en hij/zij gaat praten over elektriciteit. Terwijl warmte veel groter is.
- Ook het globale beeld van de energievoorziening klopt niet erg. Hernieuwbaar 6% en daarvan bio-energie tweederde.
- 'Potentials' (30%):
  - Zijn vaker bereid zonnepanelen te plaatsen, deel te nemen aan een windcollectief, groen gas af te nemen, elektrische verwarming in de woning te installeren, een elektrische auto aan te schaffen, lokaal geproduceerde producten te eten, milieubelastende bedrijven te boycotten of deel te nemen aan een energiecoöperatie.

Energierapport, dec '15

Representatief publieksonderzoek door Motivaction:

	%	geschat	werkelijk
Fossiel		52	93
Kern		10	1
Zon		10	
Wind		12	
Bio		6	5,6
Water		5	
Afvalverbranding		6	
TOTAAL		100	100

Vertekend beeld (2)

- Telling in het Energieakkoord: biomassa 15×, bio-energie + biowarmte 4×, wind 66×.
- Bij bio-energie denkt menigeen alleen aan bij- en meestook in steenkolencentrales, terwijl er zoveel méér is. CBS 2015: totaal hernieuwbaar 119 PJ, bio-energie 80 PJ, bijstook 0 PJ.
- Plus: ernstige verwarring over duurzaamheid, emissies, beschikbaarheid van biomassa, enz.
- Gelukkig heeft het Kabinet nu door hoe belangrijk bio-energie is (net als IEA, OECD, BP, ...)
- 'Biomassa 2030' en Rijksbreed Programma 'Circulaire Economie'

Vertekend beeld (3): grote voordelen van bio-energie

- Vaak maakt bio-energie afval handelbaarder: mestvergisting, slibvergisting, AEC's
- Verduurzaming bij vrachtvervoer, luchtvaart en scheepvaart
- HT proceswarmte in de industrie
- BECCS de enig beschikbare methode voor CO₂-verlaging
- *“Bio-energie: essentieel voor de toekomst” (NEV 2015 pag. 219)*

Nationale Energieverkenning 2015

© Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN)

Petten 2015

Maar er is hoop.

- Minister Kamp staat pal achter het Energieakkoord.
- Nijpels houdt de voortgang in de gaten.
- De Tweede Kamer koestert het tot nu toe (althans 1.0).
- Regionale en branche-varianten zijn er vele, en goede.

Opgenomen in Gelders
Coalitieakkoord

- Bijdragen aan de realisatie van het Gelders Energie Akkoord (naast de 114 andere ondertekenaars)
- Omarmt de doelstelling Gelderland energieneutraal 2050
- 100.000 woningen energiezuinig in 2020
- Provincie staat naast haar partners en niet daarboven
- Ruimte geven aan maatschappelijke organisaties en burgerinitiatieven
- Gelderland als koploper in nieuwe vormen van samenwerking zoals energiecoöperaties
- 80 miljoen gereserveerd voor energie(transitie) welke zo veel mogelijk revolverend worden ingezet

gmf
Gelders Milieu Forum
Gelders Energie Akkoord

De rol van gemeenten

Telling: gemeente 33x

3.2.2 Rol lokale overheden

Gemeenten hebben een belangrijke taak bij de handhaving van de Wet milieubeheer (zie verder paragraaf 3.2.6) en bij het beheer van maatschappelijk vastgoed (o.a. onderwijsgebouwen). Daarnaast nemen gemeenten de rol op zich van facilitator op lokaal en regionaal niveau t.b.v. de concrete vormgeving en uitvoering van de 'energieke samenleving'¹⁰. In 2013 wordt een afspraak tussen Rijk en VNG gesloten over een actieve ondersteuning van gemeenten bij lokale en regionale energiebesparing en -opwekking. Voor het proces naar de 'energieke samenleving' toe wordt een ondersteuningsstructuur ontwikkeld waarbij, op basis van de specifieke situatie, op regionaal niveau facilitators worden ingezet. De facilitators gaan specifiek aandacht geven aan het leggen van de verbinding tussen: burgers, organisaties en ondernemers; de regio's, provincies en de waterschappen; koplopers-onderling en tussen koplopers en middenmoters.

De VNG neemt het voortouw om een voorstel voor het ondersteuningsaanbod uit te werken. Daarbij worden andere partijen betrokken. Daarnaast wordt de samenwerking met bouw-installatiesector uitgebouwd om gezamenlijk de markt open te breken voor besparingen, duurzaam bouwen, duurzaam renoveren en decentrale energieopwekking. De gemeente treedt op als voorlichter, het bedrijfsleven als ontzorgers met een integraal aanbod, inclusief energieprestatiegaranties.

De Nederlandse gemeenten zullen bij de aanpak van energiebesparing een gebiedsgerichte benadering hanteren. Daarbij faciliteren de gemeenten een integrale aanpak, zoals voorzieningen op het gebied van lokale warmtenetten, warmte/koudeopslag en decentrale productie van energie, buurtprocessen en samenwerking op het gebied van parkmanagement (bedrijventerreinen). De gemeenten werken daarbij samen met de waterschappen, bijvoorbeeld op het gebied van energierugwinning uit het riool en in de afvalwaterzuivering¹¹.

De VNG zal de bestaande Lokale Duurzaamheidsmeter aanpassen en uitvoeren om de voortgang van de inzet op lokaal niveau inzichtelijk te maken.

Gemeenten en houtige biomassa

- Ik ben nergens expert in. Ik vertel wat ervaringen en observaties.
- Bio-energie is divers. In alle toepassingen speelt de gemeente een grote of kleine rol.
- Sinds een week bestaat er een betrouwbare lijst met nagenoeg alle 45 BEC's > 1 MW op hout.
- Daarnaast zijn er kleinere ketels, kachels en BioWKK's.
- Open haarden meegerekend gaat het totaal om ca. 40 PJ (totale productie/verbruik: 2052 PJ).

Gemeenten en houtige biomassa (2)

- De gemeentelijke rol als bevoegd gezag krachtens de Omgevingswet is beperkt.
- Aspecten waarin de *indirecte* betrokkenheid bij een energieproject cruciaal is:
  - De plek voor een centrale en warmteleidingen; 'Van Gas Los'
  - De hinderaspecten zoals gebouwhoogte, vrachtwagenbewegingen, geur
  - De lokale luchtkwaliteit en het proces van burgerinspraak
  - De mogelijke samenwerking tussen investeerders in bio-energie
  - De groenbeheerder als leverancier van resthout
  - De beoogde regisseursfunctie bij het maken van regioplannen
  - De implementatie van zelfgekozen doelstellingen ('CO₂-neutraal in 2035' etc.)

Uitdagingen

- We zijn in Ede!
  - Actieplan 'Bos en Hout': aanleg én onderhoud
  - Benutting van de mogelijkheden voor stads- en wijkverwarming
  - Bio-energie o.b.v. hout neemt toe; Versnelling OHE; Tafel 5
  - Bevordering van bestaande en nieuwe houttoepassingen; *sinks*
-
- *Nu* nadere afspraken maken over optimaal houtgebruik; cascadering, raffinage
  - Bio-energie en biomaterialen zitten elkaar niet in de weg maar helpen elkaar
  - Meer eensgezindheid over het per saldo effect op de CO₂-emissies (systeemgrenzen!)
  - Meer helderheid over de beschikbaarheid van houtige grondstoffen in duurzame ketens

Van Beleid Naar Realisatie

- Met de verwarring die er tussen burgers maar ook tussen hun organisaties heerst, kan in veel gevallen de gemeente de arbiter zijn die het proces in goede banen leidt. Zodat niet alle betrokkenen zich verongelijkt of tekort gedaan voelen, maar hooguit een kleine groep.
- Case Utrecht
- Cases Haaften en Amersfoort
- Case Odiliapeel
- Case Ede
- *Bottom line:* Doelen. Voorbeelden. Draagvlak. Regie.

Het Energieakkoord en de rol van biomassa

- Ik besprak het zwakke beleid vóór het Energieakkoord.
- Toch kwam er een impuls tot stand, ook w.b. biomassa.
- We kunnen leren van de ervaringen.
- Steeds meer goede voorbeelden, enthousiasme bij overheden en andere organisaties.
- In toenemende mate komt de gemeente in de positie van regisseur en arbiter.
- De gemeente kan er iets aan doen om optimaal gebruik van hout te bevorderen.
- Er zijn initiatieven om de energietoepassingen van hout te bevorderen.
- Het belangrijkste is een groeiend inzicht dat bio-energie niet alleen *moet*, maar ook *goed* is.
- Dat vergt inzet van marktpartijen, maatschappelijke organisaties, burgers en overheden.

SAMEN
KOMEN WE
VERDER